

مشروح مذاکرات جلسه فوق العاده هیات عالی مورخ ۱۴۰۳/۰۴/۱۲

جلسه فوق العاده هیئت عالی بانک مرکزی با ریاست جناب آقای دکتر فرزین در تاریخ سه شنبه ۱۴۰۳/۴/۱۲ ساعت ۱۵ برگزار گردید.

مباحث مطرح شده در جلسه مذکور به شرح ذیل می باشد:

ابتدا جناب آقای دکتر ابوالحسنی، دبیر محترم هیأت عالی بانک ۲ دستور اصلی را مطرح کردند:

- ۱- گزارش آخرین تحولات اقتصادی کشور
- ۲- با توجه به اینکه قانون در آذر سال گذشته ابلاغ شده بود و قانون نیز فرصت ۶ ماهه برای اجرای آن وقت داشت، مواردی که باید براساس قانون جدید هم تغییرات در ساختار و هم مسائل دیگر فرآیندی بود را خواستیم گزارشی به هیأت عالی بدهند و برای اینکه کار بانک مرکزی معطل نماند و به هر حال تغییر ریل نباید باعث این شود که فرآیند کاری بانک مرکزی با اختلال روبرو شود، پیشنهادهایی را برای تصویب آورده اند که ابتدا گزارش متغیرهای کلان اقتصادی را در حد نیم ساعت ارائه می کنند و بعد خدمت همکارانمان در معاونت توسعه مدیریت و منابع نیز خواهیم بود.

سپس جناب آقای دکتر شیرجیان معاون محترم سیاست گذاری پولی ضمن عرض سلام خدمت حضار محترم عنوان کردند که ما موظفیم براساس چارچوبی که در قانون تعریف شده، این گزارش را به روزرسانی کنیم و در جلسات سیاست گذاری پولی و متعاقباً در جلسات هیأت عالی ارائه شود. به لحاظ اینکه ما باید بخشی از اطلاعات را از حوزه نظارت، بخشی از اطلاعات را از حوزه ارزی و بخش دیگر که در همین حوزه سیاست گذاری پولی موجود است، گزارش را تنظیم کردیم که در همین جلسه ارائه می شود و انشاءالله در جلسات بعدی که بسته سیاست های پولی را هم ارائه می دهیم، گزارش در همین چارچوب هم ارائه خواهد شد. اگر اجازه بفرمائید آقای محمدی گزارش را ارائه خواهد کرد.

آقای محمدی معاون اداره بررسیهای اقتصادی بانک: با نام خدا و عرض سلام خدمت عزیزان، گزارش آخرین تحولات اقتصادی کلان کشور را خدمت شما ارائه می دهیم. در ابتدا بحث رشد اقتصادی را ملاحظه می فرمائید که سال ۱۴۰۲ رشد تولید ناخالص داخلی ما به قیمت پایه معادل ۴/۵ درصد بود که نسبت به سال ۱۴۰۱ نیم واحد درصد افزایش پیدا کرده است. همچنین تولید ناخالص داخلی بدون نفت را هم در سال ۱۴۰۲، ۳/۶ درصد هست

که باز هم نسبت به سال گذشته یک واحد درصد افزایش داشته است. رشد اقتصادی در بخش های مختلف اقتصادی هم در تمام بخش ها چه در بخش کشاورزی، خدمات، نفت و گاز و صنایع و در تمام فصل های سال ۱۴۰۲ رشد اقتصادی مثبت بوده و روند مناسبی را داشته است. در سمت هزینه هم ملاحظه می فرمائید که تولید ناخالص داخلی به قیمت بازار در سال ۱۴۰۲، ۵ درصد رشد داشته که نسبت به سال ۱۴۰۱، ۱/۲ واحد درصد افزایش داشته که از ۳/۸ به ۵ درصد افزایش داشته است. نکته مهمی که در بحث تولید ناخالص داخلی بر حسب اقلام هزینه هست، بحث افزایش مصرف نهایی بخش خصوصی هست که ۴/۱ درصد رشد داشته است. البته نسبت به سال گذشته یک مقدار کاهش پیدا کرده. اما نکته قابل توجه بحث، افزایش رشد تشکیل سرمایه ناخالص هست که در مجموع بخش ماشین آلات و ساختمان ۷/۲ درصد در سال ۱۴۰۲ رشد کرده که نسبت به سال ۱۴۰۱ که ۶/۷ درصد بوده، افزایش پیدا کرده است.

همچنین در فصول مختلف سال ۱۴۰۲ هم ملاحظه می فرمائید که رشد ماشین آلات و ساختمان یک روند مثبت و خوبی را داشته به طوریکه در بخش ماشین آلات ما ۷/۹ درصد رشد داشتیم و در بحث ساختمان هم ۷/۱ درصد رشد داشتیم.

رشد صادرات کالا و خدمات هم در سال ۱۴۰۲، ۱۷/۱ درصد بوده، که تقریباً دو برابر رشد سال ۱۴۰۱ هست. در واردات هم رشد واردات ۳ درصد بوده در اقلام هزینه که نسبت به سال ۱۴۰۱ کاهش پیدا کرده است.

جناب آقای دکتر شیرجیان در بین گزارش آقای دکتر محمدی عنوان کردند که عدد و رقم هایی که در دولت سیزدهم در مدت کمتر از سه سالی که رقم خورد، نسبت به متوسط های بلند مدت واقعاً عملکردهای خیلی خوبی بود. الان میانگین رشد تولید ناخالص داخلی در طول دهه ۹۰ یعنی از سال ۹۱ تا ۹۹، نیم درصد بوده است. میانگین بیست ساله یعنی از سال ۸۱ تا ۹۹، ۲/۷ درصد بوده است.

میانگین دولت سیزدهم از نیمه دوم سال ۱۴۰۰ تا پایان ۱۴۰۲، ۴/۵ درصد بوده، یعنی نسبت به دهه ۹۰، ۹ برابر شده است. اگر میانگین رشد تولید ناخالص داخلی بدون نفت را هم در نظر بگیریم، در طول دهه ۹۰ که ۱/۲ درصد، میانگین ۲۵ ساله ۳/۶ درصد و میانگین دولت سیزدهم ۴ درصد بوده است.

میانگین رشد صنعت هم که در واقع یک متغیر خیلی مهمی هست و نقش خیلی جدی می تواند در توسعه اقتصادی کشور داشته باشد، در طول دهه ۹۰ یعنی از سال ۹۱ تا ۹۹ معادل ۰/۷ درصد بوده، میانگین ۲۰ ساله ما ۴/۳ درصد بوده، ۲۵ ساله ما ۵/۳ درصد و میانگین دولت سیزدهم ۶/۵ درصد بوده است. موضوع خیلی مهمتر بحث سرمایه گذاری هست و همانطور که می دانید سرمایه گذاری، زیرساخت تداوم رشد را فراهم می کند. خوشبختانه سرمایه گذاری ما در بخش ساختمان در فصل چهارم ۱۷/۱ درصد بوده و واقعاً یک عدد فوق العاده ای بوده که رکورد زده است. میانگین رشد سرمایه گذاری کل در طول دهه ۹۰ منفی ۷/۱ درصد، در ۲۰ ساله منفی

۰/۳ و ۲۵ ساله ۱/۸ درصد بوده است. میانگین دولت سیزدهم ۶/۴ درصد بوده است. سرمایه‌گذاری در ساختمان میانگین ۱۰ ساله - در طول دهه ۹۰- منفی ۴/۸ درصد بوده است. بیست ساله ۱/۶ درصد، ۲۵ ساله ۲/۱ درصد و در طول دولت سیزدهم ۳/۲ درصد بوده است.

رشد سرمایه‌گذاری در ماشین‌آلات که خیلی تأثیر گذار است بر تداوم رشد بنگاه‌ها، در طول دهه ۹۰ منفی ۹/۹ درصد، میانگین ۲۰ ساله منفی ۲/۵ درصد، ۲۵ ساله ۱/۷ درصد و میانگین دولت سیزدهم ۱۱/۸ درصد است. میانگین رشد مصرف خصوصی در طول ۱۰ ساله منفی ۰/۳ درصد بوده، ۲۰ ساله ۲/۸ درصد، میانگین ۲۵ ساله ۳/۴ درصد و میانگین دولت سیزدهم ۶/۳ درصد بوده است. رشد نقدینگی در سال گذشته ۲۴/۳ درصد است. اینها متغیرهای واقعی بود و متغیرهای پولی را هم در ادامه توضیح می‌دهم.

فروردین ۲۴/۱ درصد، میانگین ۲۵ ساله ۲۸/۲ درصد، میانگین ۲۰ ساله ۲۸/۷ درصد، میانگین ۶۲ ساله که کل تاریخ بانک مرکزی هست ۲۵/۷ درصد بوده است. یعنی خوشبختانه هم در حوزه متغیرهای پولی و هم در حوزه متغیرهای واقعی، عملکرد دولت سیزدهم عملکرد خوبی بوده است. چون پایان دولت هستیم این را عرض می‌کنم، نرخ تورم CPI نرخ تورم نقطه به نقطه نسبت به ابتدای دولت که شهریور ۱۴۰۰ بود ۱۹/۹ و تورم سالانه هم ۱۶ واحد درصد براساس عددهای بانک مرکزی کاهش پیدا کرده و مستحضرید که تورم‌های دو رقمی را نمی‌توان ظرف یک سال یا حتی ۲ سال باید یک روند نزولی باشد.

در حوزه PPI هم که در واقع یک (Leading indicator) هست برای CPI، تورم ۱۰۳ درصدی را الان به ۲۳ درصد رسانده‌ایم و خوشبختانه سالانه آن هم در خردادماه به کانال ۲۰ درصد رسید.

در واقع مجموعه عملکرد متغیرهای واقعی و متغیرهای پولی از نظام کارشناسی بانک مرکزی آمده که در واقع یک رویه واحدی بوده که در سال‌های گذشته هم به همین منوال بوده و انشاءالله امیدواریم که در دولت بعد هم این ریل‌گذاری خوبی که انجام شده تداوم پیدا کند.

در ادامه آقای دکتر پیمان نوری معاون اقتصادی دادستان کل کشور از آقای دکتر فرزین خواهش کردند که متخصصین که دور این میز جمع شده‌ایم اعتقاد بر این داریم که حاصل تلاش‌های کابینه و جنابعالی و وزرای اقتصادی است و چطور این موارد را ما به مردم بیان نکردیم. مردم چه چیزی را می‌بینند، آن تکه سخت گرانی‌ها را که اگر این اتفاق‌ها نیفتاده بود همین سرمایه ثابت جذب شده اگر نبود آنوقت تورم شما این رقم نبود. اگر سیاست‌های پولی درست تنظیم نمی‌شد و اگر یک سیاست انبساطی رها را داشتید، حتماً تورم این نبود. تلاش شده تا این اتفاقات افتاده ما این را با بیانی که مردم این حلاوت را بتوانند درک کنند و در مقابل آن تلخی گرانی است، بالاخره معاش سخت شده است. همین الان در همسایگی‌مان کشور ترکیه را ببینید دوستان اقتصادی بهتر

می‌دانند تورم ترکیه در چه وضعیتی است. فکر کنم رتبه پنجم دنیا را امسال پشت سر گذاشته است. اینها را با زبان عامه پسند باید گفت.

یعنی به نظر من این حاصل اعداد و ارقام خوبی که آورده‌ایم به بیانی که قابل فهم برای مردم باشد باید گفت که اگر در واقع این مدیریت و این تدبیرها اتفاق نمی‌افتاد، آنگاه شرایط به مراتب سخت‌تر بود. من خواهش این است که جنابعالی آقای دکتر فرزین یا عزیزانی که در فضای مجازی فعالیت دارند باید تهییج شوند و این مطالب را بیان کنند.

آقای دکتر شیرجیان گفتند که بعضاً در مناظرات می‌بینید که طرف نقدینگی که یک متغیر انباره است و جمع می‌شود و حتی ایالات متحده را هم ببینید هر ساله نسبت به سال قبل بیشتر می‌شود، این را می‌آید و می‌گوید که نقدینگی افزایش پیدا کرده، نرخ رشد نقدینگی مهم است.

جناب آقای دکتر فرزین: ما چندین بار گفته‌ایم و من دیده‌ام که آقای دکتر خاندوزی و آقای دکتر منظور بارها این را در مصاحبه‌ها گفته‌اند و من حتی یک مصاحبه مطبوعاتی خود دولت گذاشت و ما یک ساعت نشستیم و توضیح دادیم و دائماً روی سایت گذاشتیم و گفته می‌شود. ولی شرایط وقتی انتخاباتی می‌شود، بحث‌های انتخاباتی بیشتر صورت می‌گیرد و شنیده می‌شود و تحلیل‌هایی هم که دوستان می‌کنند، عمق کارشناسی ندارد. بیشتر استفاده‌های رأی را دارد. ولی همین الان هم بعد از هر صحبتی که می‌شود، اگر چیزی خلاف واقع باشد، ما فوری روی سایت می‌گذاریم و این مسائل را توضیح می‌دهیم. فردا گرد و خاک سیاست بخوابد، اینها دیده می‌شود.

در ادامه آقای دکتر محمدی به ادامه ارائه گزارش پرداختند؛

رشد اقتصاد ایران را با کشورهای همسایه و منطقه مقایسه کردیم. ملاحظه می‌فرمایید که در سال ۲۰۲۳ رشد تولید ناخالص داخلی ایران که ۴/۷ درصد بوده، بر اساس ارقام ۹ ماهه در کشورهای منطقه بالاترین رشد را ما داشتیم. در بحث تورم نقطه به نقطه هم که ۳۶/۲ بوده، نسبت به کشورهای همسایه و همجوار هم رقم مناسب‌تری را داشتیم. سایر شاخص‌ها را هم ملاحظه می‌فرمایید که بحث نرخ رشد ارز هم بر اساس اطلاعات IMF، ۱۶/۹ درصد در مقایسه با ترکیه که ۷۰ درصد بوده، موقعیت خوبی داریم. در رشد نقدینگی هم در پایان سال ۱۴۰۲، ۲۴/۳ درصد رشد نقدینگی داشتیم و کشوری مثل ترکیه در سال ۲۰۲۳، ۵۷/۸ درصد رشد نقدینگی داشته است و تراز حساب تجاری ما هم ۶/۳ میلیارد دلار بوده که نسبت به کشورهای منطقه موقعیت مناسب‌تری داریم که ترکیه در همین مقطع منفی ۴۵ میلیارد دلار بوده است.

در بحث شاخص‌های تولیدی، کارگاه‌های بزرگ صنعتی ملاحظه می‌فرمایید که سال ۱۴۰۲، ۳/۸ رشد داشتیم که نسبت به سال ۱۴۰۱ یک مقدار کاهش را نشان می‌دهد. نکته مهم این است که در سال ۱۴۰۲، ۱۹ گروه صنعتی با سهمی حدود ۶۷ درصد از شاخص کل از بین ۲۴ رشته فعالیت نسبت به مورد مشابه سال قبل شاخص مثبتی داشته و وضعیت مناسبی را داشته است. همچنین در سایر بخش‌ها مثل صنایع فلزات اساسی و مواد شیمیایی و غیر هم ملاحظه می‌فرمایید که عمده صنایع رشد مثبتی را داشتند.

عملکرد شاخص تولید صنایع منتخب بورسی هم ملاحظه می‌فرمایید که شاخص کل ۰/۴ درصد رشد داشته که در ماه اول سال ۱۴۰۳ این شاخص ۲ درصد رشد داشته است.

در سایر صنایع هم مانند صنایع غذایی و صنایع شیمیایی و کانی‌های غیر فلزی همچنین صنایع دارویی رشد مناسبی را ملاحظه می‌کنیم.

وضعیت شامخ (شاخص مدیران خرید) را هم ملاحظه می‌فرمایید، با توجه به آخرین آمار که در اردیبهشت سال ۱۴۰۳ هست، یک وضعیت مناسبی را ملاحظه می‌کنید که ۶۴/۷ درصد هست که هرچه این شاخص از عدد ۵۰ بالاتر باشد نشان‌دهنده بهبود وضعیت هست که اگر اردیبهشت را در مقایسه فروردین ببینیم، واقعاً یک بهبود خیلی خوبی را نشان می‌دهد که فروردین ۱۴۰۳، ۳۳/۵ بوده و اردیبهشت به ۶۴/۷ رسیده است.

دکتر بحرینی: مقایسه اردیبهشت با فروردین دقیق نیست. همیشه اردیبهشت از فروردین بهتر است، شما الان سال‌های قبل را هم ببینید.

دکتر فرزین: ما در صنعت چون صنعت یک زیرشاخه‌ای از گروه صنعت و معدن است یعنی سهم گروه صنعت و معدن در (GDP) ایران ۲۴ یا ۲۵ درصد است و در صنعت فکر می‌کنیم ۷ تا ۱۰ درصد است. در صنعت ما در سال ۱۴۰۲ بزرگترین مشکل‌مان در صنایع پتروشیمی بود. صنایع پتروشیمی سهم ۳۰ درصدی در صنایع بزرگ دارد، چون نرخ رشدش خوب نبود، مقداری نرخ رشد صنعت ما را پایین آورد. یعنی اگر اشتباه نکنم از ۲۴ گروه صنعتی که در صنایع بزرگ داریم ۱۹ تا آن نرخ رشد مثبت داشتند. ۵ تا آن منفی بود که یکی آن شیمیایی بود. شیمیایی‌ها چون سهم ۳۰ درصدی دارند و منفی شدند نرخ رشد را کاهش دادند ولی همچنان نرخ رشد مثبت بود. شاخص شامخ هم معمولاً در اردیبهشت ماه عددش بالاست. چون فروردین پایین می‌آید، اردیبهشت افزایش پیدا می‌کند. در همه سال‌ها اینطور بوده است، به همین دلیل در خود محاسباتی که اتاق بازرگانی انجام می‌دهد شامخ را تعدیل فصلی می‌کند در تعدیل فصلی عدد واقعی مشخص می‌شود. در تعدیل فصلی که انجام دادند باز عدد بالای ۵۰ است و من بقیه کشورها را دیدم شامخ ماه می را که دیدم مثلاً عموم کشورها غیر از چین که وضعیت خوبی داشت حدود همین ۵۰ بود و خیلی عدد بالایی نبود. در هر صورت شامخ همچنان در اردیبهشت ماه وضعیت خوبی دارد، سایر شاخص‌ها و اعدادی که گمرک هم منتشر کرد در خصوص صادرات غیر نفتی کشور

نشان می‌دهد که در ماه‌های اول سال صادرات غیر نفتی رشد خوبی داشته، اشتباه نکنم حدود ۸ درصد رشد داشته است. ولی صادرات اینقدر رشد نداشته و وضعیت پتروشیمی هم بهتر شده و شواهد نشان می‌دهد که وضعیت تولید تغییر نامساعد محسوسی را در وضعیت تولید نداریم و خود شاخص شامخ هم این را نشان می‌دهد.

سپس آقای دکتر محمدی به ادامه گزارش پرداختند:

در بحث شاخص‌های قیمت ملاحظه می‌فرمایید که در تحولات شاخص‌ها بهای کالا و خدمات مصرفی با توجه به آخرین اطلاعات موجود در پایان خرداد ماه تورم نقطه به نقطه به ۳۱/۹ درصد رسیده و تورم ۱۲ ماهه به ۳۶/۱ درصد رسید.

آقای دکتر فرزین توضیح دادند که در بهمن پایین‌ترین عدد تورم نقطه به نقطه ماهانه را داشتیم. در بهمن ماه ۱ درصد بوده بعد از بهمن این دائماً افزایش پیدا کرد و بیشترین آن در خرداد ماه بود که تورم نقطه به نقطه ماهانه حدود ۴ درصد شده است. طبق بررسی انجام شده دلیل اصلی آن یکی مواد غذایی است که شاخص آن ۵ درصد شده بود یکی دیگر در بخش خدمات بخش حمل و نقل بود که افزایش خیلی شدیدی داشتیم که هم بر تورم PPI تاثیر گذاشت و هم بر CPI تاثیر گذاشت و عدد را افزایش داد که به دلیل افزایش‌هایی بود که به صورت تعرفه‌ای تصمیم گرفتند و افزایش دادند. هم در هواپیمایی و در بار و هم در قطار افزایش دادند. یک درصدی از افزایش CPI خوراکی هم ناشی از افزایش قیمت حمل و نقل مواد غذایی بود که بر آن تاثیر گذاشت. این نشان می‌دهد که تحولات تورم همه به پول و ارز بر نمی‌گردد بلکه عوامل دیگری هم هست که اگر مدیریت نشود کنترل تورم را سخت خواهد کرد. هدف گذاری ما به طور صریح روی نقدینگی است که ۲۳+ درصد است، که آخرین عدد ما در نقدینگی ۲۶ درصد افزایش پیدا کرد و دلیل آن هم پول‌هایی است که ما مجبور می‌شویم بدهیم و به خاطر این بوده که اگر مدیریت نشود رکود تقویت می‌شود. ولی به طور ضمنی برنامه‌ریزی که کرده‌ایم اینکه تورم نقطه به نقطه را در کانال ۲۰ درصد بیاوریم و فکر می‌کنم که می‌توانیم موفق باشیم. تورم به ویژه در کشور ما همه آن دست بانک مرکزی نیست و خیلی از کشورها سیاست گذاری پولی را هدف می‌گذارند. تعداد کمی از کشورها هستند Inflation Targeting دارند، خیلی از کشورها خود سیاست گذاری پولی رو هدف می‌گذارند.

دکتر شیرجیان: در کشورهایی که کل‌های پولی رشدهای بالایی را تجربه می‌کنند، پیش از اینکه بیایند روی Inflation Targeting کار کنند اول کل‌های پولی خودشان را به یک ثباتی می‌رسانند و Inflation Targeting باید به صورت ضمنی هدف گذاری شود.

دکتر ابوالحسنی: پارسال هم ما همین وضع را داشتیم، نوسان دارد در بعضی از ماه‌ها ما الان گرچه اعلام نمی‌کنیم ولی برای خودمان تلویحاً کانال ۲۰ و کانال ۳۰ را گذاشتیم و لذا در جلسات یکشنبه‌ها که مرتب داریم Inflation را رصد می‌کنیم، مواظب هستیم که این افزایش پیدا نکند. بنابراین اعلام ما، هدف‌گیری نقدینگی

است چون آن را هرچه اعلام کردیم اعتبار بانک مرکزی هم هست ولی این هم نیست که تورم را هدف گذاری نکرده باشیم. هدف گذاری کردیم ولی اعلامی نیست و داریم به همان صورت رصد می کنیم.

دکتر فرزین: از اردیبهشت تا یکی دو ماه بعد اثرات افزایش تعرفه های دولت در تورم نشان داده می شود. چون دولت شروع می کند ۲۰ درصد، ۲۵ درصد، ۳۰ درصد و متأسفانه من خودم تحلیلیم این است که امسال دولت در ستاد تنظیم بازار خوب این را مدیریت نکرد. بخش های حمل و نقل تعرفه هایشان را شدیداً افزایش دادند حتی اگر در مورد اجاره یادتان باشد خود من مخالفت کردم و حتی صورتجلسه را امضا نکردم و ارقام بالای ۲۵ درصد را من گفتم قبول ندارم. به دلیل آنکه ما وقتی می خواهیم این سیاست را اجرا کنیم، نباید بیاییم در یک بخشی یک دفعه ۵۰ درصد رشد تعرفه بدهیم این اصلاً مغایر با سیاست های ماست.

ما همچنان تهدید اجاره را داریم چون اجاره از خرداد به بعد سهم آن افزایش پیدا می کند. تا اردیبهشت سهم اجاره در (CPI) کم است ولی چون انتقالات و جابجایی ها از خرداد تا شهریور اتفاق می افتد، سهم آن افزایش پیدا می کند و عدد را افزایش می دهد.

دکتر منظور: این آمار گزارش مرکز آمار است. تا وقتی که نقطه به نقطه کمتر از ۱۲ ماه است، انتظار داریم که در واقع در این تیر ماه هم همچنان ۱۲ ماهه کم شود. پیش بینی ما این است که روی ۳۵ درصد بیاید یا یک کمی کمتر از ۳۵ درصد سالانه. نقطه به نقطه تیر ماه هم ما برآوردمان این است که روی ۲/۵ درصد بیاید. ما فکر می کنیم که پیک خودش را زده است، یعنی در این ماه های اول سال چون همه تعرفه هایی که قرار بود افزایش پیدا کند، افزایش پیدا کرده است. قراردادهای اجاره بعضاً افزایش هایش انجام شده، لذا ما پیش بینی می کنیم در تیر ماه تورم چیزی حدود مثلاً نقطه به نقطه ۲/۵ درصد خواهد شد.

دکتر شیرجیان: ما در خرداد ماه اقلام تعرفه های حوزه بهداشت و درمان را داشتیم، حمل و نقل را داشتیم، اقلام کشاورزی را داشتیم، در تیر ماه میوه های نوبرانه کمتر می شود و عرضه میوه و سبزیجات هم بیشتر می شود انتظارمان بر این است که تعدیل شود. الان قیمت اقلام خوراکی را هم که هفتگی می دهیم رشد آن نسبت به خرداد ماه کمتر شده است.

آقای دکتر محمدی: تحولات شاخص های بهای تولیدکننده هم همانطور که آقای دکتر شیرجیان اشاره کردند ملاحظه می فرمایید که تورم نقطه به نقطه PPI از حدود ۱۰۳ درصد به ۲۵/۳ درصد در خرداد کاهش پیدا کرده است. نرخ رشد نقدینگی را هم ملاحظه می کنید که در دولت سیزدهم از حدود ۴۲/۸ درصد در مرداد ماه و شهریور ۱۴۰۰، در پایان سال ۱۴۰۲ به ۲۴/۳ درصد کاهش پیدا کرده که البته در دو ماهه سال ۱۴۰۳ فروردین و اردیبهشت ۲۴ درصد است که مشابه سال قبل ۲۶ درصد بوده است. البته نکته قابل توجه این است که با توجه به هدف گذاری رشد نقدینگی که در سال ۱۴۰۳، ۲۵ درصد بوده است. ما همچنان در مسیر هدف گذاری خودمان

قرار داریم که اگر ما رشد ۱۲ ماهه هدفمان را هم مقایسه کنیم با رشد ۱۲ ماهه نقدینگی در اردیبهشت ۱۴۰۳ همچنان یک واحد درصد از هدفمان پایین‌تری هستیم.

آخرین ارقام کل‌های پولی در پایان سال ۱۴۰۲ هم ملاحظه می‌کنید که رشد نقدینگی ۲۴/۳ بوده است، پایه پولی با توجه به آخرین متممی که از وضعیت تشریحی بانک مرکزی دریافت کردیم قبلاً با توجه به آمار متمم ۲ بانک مرکزی ۲۸/۱ درصد گزارش کرده بودیم، آمار جدید با توجه به اینکه سندها کامل شده، رشد پایه پولی ۲۷/۶ درصد هست در پایان سال ۱۴۰۲ و ملاحظه می‌فرمائید که در مقایسه با سال ۱۴۰۱ کاهش قابل توجهی را دارد یعنی از ۴۲/۹ درصد رشد پایه پولی به ۲۷/۶ درصد رسیده و نقدینگی هم از ۳۱/۱ به ۲۴/۳ درصد رسیده که این یک تصویر خیلی خوبی را از متغیرهای پولی نشان می‌دهد که نتیجه تلاش‌های بانک مرکزی و انتظام بخشی به پایه پولی و روند تحولات پایه پولی بوده است.

در نمودار روند رشد پایه پولی همانطور که ملاحظه می‌کنید که از ۴۵ درصد از ابتدای سال ۱۴۰۲ به ۲۷/۶ درصد در اسفند ماه ۱۴۰۲ کاهش پیدا کرده است.

در رشد نقدینگی ۰/۷ درصد در ۱۴۰۲ از هدفمان که ۲۵ درصد بود پایین‌تر محقق شده و نسبت به ابتدای سال ۱۴۰۲ که ۳۳/۱ درصد بوده ۸/۸ درصد کمتر شده است.

نسبت به ابتدای دولت در مهر ۱۴۰۰ که ۴۸/۸ درصد بوده، ۱۸/۵ درصد ما در پایان سال ۱۴۰۲ عملکردمان در واقع پایین‌تر بوده است. حتی متوسط ۲۰ ساله ما که ۲۸/۵ درصد بوده، عملکرد ما ۴/۲ درصد از آن متوسط ۲۰ ساله پایین‌تر هست. در ۲۴ ساله هم رشد متوسطمان ۲۸/۲ بوده که باز ۳/۹ درصد از آن متوسط ۲۴ ساله ما پایین‌تر هستیم و متوسط بلند مدت ۶۲ ساله رشد نقدینگی هم ۲۵/۷ درصد بوده، ما عملکردمان در پایان سال ۱۴۰۲، ۱/۴ درصد از آن متوسط ۶ دهه اخیر هم پایین‌تر بودیم.

در مورد بحث سیاست پولی و رشد پول هم ملاحظه می‌کنید در ۱۲ ماهه اردیبهشت سال ۱۴۰۳، ۱۶ درصد رشد پول بوده و در دوره مشابه سال قبل آن و ۱۲ ماهه منتهی به اردیبهشت سال ۱۴۰۲، ۶۶/۸ درصد بوده که این خود نشان دهنده کاهش قابل توجهی در رشد پول و سیاست پولی است. مشاهده می‌کنید که نتیجه سیاست‌های ما در کنترل تورم، کاهش انتظارات و اقدامات در حوزه ثبات بخشی به حوزه ارز بوده که باعث شد سیاست پول کاهش پیدا کند.

در بحث تسهیلات پرداختی هم ملاحظه می‌کنید در پایان سال ۱۴۰۲، ۶۲/۴ درصد تسهیلات پرداختی به بحث تأمین سرمایه در گردش اختصاص داده شده است، هم در روند تأمین مالی خرد و خانوارها هم ملاحظه می‌کنید که از ۱۳/۳ درصد سهمش به ۱۸/۳ درصد در سال ۱۴۰۲ افزایش پیدا کرده است.

دکتر ابوالحسنی: این نکته اهمیتش در آن است که علیرغم اینکه می‌گویند سیاست انقباضی داشتید و پول‌ها را جمع کردید، ولی رشد تسهیلات بانک‌ها در ۱۴۰۲، ۲۴/۷ درصد بوده است. یعنی به نوعی هدایت اعتبار هم صورت گرفته ولی به طور حجمی ۲۴/۷ درصد افزایش پیدا کرده است. سهم خانوارها از ۱۳ درصد به نزدیک ۱۸ درصد رسیده است.

آقای محمدی ادامه دادند: در بحث ازدواج و فرزندآوری هم ملاحظه می‌فرمائید که در سه سال عملکرد دولت سیزدهم در بحث ازدواج بیش از ۱۰۰ درصد در سال ۱۴۰۲ تحقق داشتیم.

دکتر فرزین: امسال در بودجه گفتند که ۲۰۰ همت به ازدواج و فرزندآوری بپردازید چیزی که تا به حال پرداختیم یک ۳۲/۵ همت بابت ازدواج دادیم حدود ۸ همت تا هم بابت فرزندآوری دادیم که حدود ۴۰ همت دادیم. یعنی ۴۰ تا از ۲۰۰ تا را دادیم ولی اگر ما همه ۲۰۰ همت را هم بدهیم این صف را تأمین نمی‌کند. صفی که الان بابت ازدواج و فرزندآوری داریم ۸۰۰ همت پول می‌خواهد که بتوانیم کل صف را جمع کنیم. در قانون بودجه ۲۰۰ همت دیده شده و بقیه آن تأمین نخواهد شد و این صف دائم طولانی‌تر خواهد شد. مسأله دیگر این است که کل پولی که کمیته امداد و سازمان بهزیستی می‌دهد پول بانک‌ها است و دعای آن را مردم به کمیته امداد و سازمان بهزیستی می‌کنند ولی پول، پول بانک‌ها است. و این برای تصویر نظام بانکی مهم است که منابع قرض‌الحسنه در بانک‌هاست و نظام بانکی پرداخت می‌کند ولی متأسفانه در هر موضوعی نظام بانکی را زیر سوال می‌برند. البته اشتباهی که انجام شده، عدد فردی را در قرض‌الحسنه ازدواج افزایش دادند یعنی یک آقا و خانم هر کدام ۳۵۰ میلیون تومان می‌گیرند که اگر ایتارگر باشد ۲ برابر می‌گیرد، که جمع آن می‌شود یک میلیارد و چهارصد میلیون تومان. عدد را دو برابر کردند ولی عدد کل را تغییر ندادند و از بهمن ماه به بعد هم چون افراد می‌دانند که سال بعد هم افزایش پیدا می‌کند یک عده تسهیلات را هم نمی‌گیرند به امید اینکه سال آینده افزایش پیدا کند و این انباشت شده و یک عدد بزرگی تعهد نظام بانکی شده است. خیلی هم افکار عمومی حساس است و استانداران حساس هستند. امام جمعه‌ها حساس هستند.

دکتر محمودپناه: در سال گذشته در بانک قرض‌الحسنه مهر ایران براساس تکالیف ۷ همت قرض‌الحسنه ازدواج شروع به پرداخت کردیم. کنترل مقداری ترازنامه رفت بالای ۵ درصد. سپرده قانونی را بانک مرکزی در بانک قرض‌الحسنه مهر اضافه بر ۱۰ و خرده‌ای برداشت. این باعث شد که مدیران ترسیدند. ما مکاتبه کردیم که اگر ممکن است تکالیف را در کنترل مقداری ترازنامه نیاورید. چون ما تعهد داریم.

دکتر ابوالحسنی: کنترل ترازنامه خط قرمزی است که به توسط آن توانسته‌ایم به این نقدینگی برسیم اگر قرار باشد هر چیزی را از کنترل ترازنامه خارج کنید به این اهداف و این تورم نمی‌رسیم و برای یک بانک و دو بانک هم نمی‌شود تبعیض قائل شد.

دکتر پیمان نوری: ظرفیت تسهیلات قرض‌الحسنه را باید بالا ببرید با جذب سپرده‌های قرض‌الحسنه باید بالا ببرید. مردم مشارکت نمی‌کنند. من به خاطر دارم در یک سالی بانک تجارت یک بنز برای جایزه قرض‌الحسنه گذاشت، ۸ برابر رشد منابع داشت. در آخر هم یک کارگر دباغ‌خانه این بنز را برنده شد. شما بگوئید چه انگیزه‌ای هست برای اینکه افراد حساب قرض‌الحسنه باز کنند؟

بانک‌ها اصلاً تبلیغ نمی‌کنند، پیشنهاد من این است که همکاران کارشناسی کنند که روی جوایز قرض‌الحسنه و ایجاد انگیزه رشد حساب‌های قرض‌الحسنه در مردم کار شود.

دکتر محمدی: رشد تسهیلات دانش‌بنیان هم ۵۲ درصد در سال ۱۴۰۲ رشد کرده، در دو ماهه ۱۴۰۳ هم حدود ۱۰۰ درصد رشد نسبت به دو ماهه سال گذشته کرده است.

دکتر فرزین: یک نقدی را آقای دکتر دهقانی دارد، می‌گوید که چیزی که شما می‌نویسید دانش‌بنیان این همه‌اش دانش‌بنیان نیست. به نظرم از آقای دکتر دهقانی طبقه‌بندی دانش‌بنیان‌ها را بگیرید و براساس طبقه‌بندی آنها هم یک عددی بدهید.

دکتر نادعلی: شرکت اگر یک محصولش هم دانش‌بنیان باشد، کل تسهیلاتی که دریافت می‌کند الان در فرم‌هایی که اطلاعات بانکی ما جمع می‌کنیم دانش‌بنیان تلقی می‌شود. اما این زمان می‌برد که ما بتوانیم یک تفکیکی بکنیم و این کار، کار سختی است. اما این دوستان با همین مدل تسهیلات قرض‌الحسنه هم می‌گیرند.

دکتر محمدپور: من خودم با آقای دکتر دهقانی صحبتی داشته‌ام راجع به این موضوع که اینکه یک سری شرکت‌هایی که قبلاً تسهیلات گرفته‌اند، مثلاً نفت‌پارس بعد از مدتی ۲ تا محصولش دانش‌بنیان شده و اینها همه در آمار دانش‌بنیان آمده است و نکته بعدی این است که معاونت فناوری برای یک محصول شناسه دانش‌بنیان می‌دهد و نظام بانکی نمی‌تواند تفکیک کند که این وامی که به شرکت دادم برای کدام محصول بوده است. یک شرکت ممکن است ۴۰۰ محصول داشته باشد و دو تای آن دانش‌بنیان باشد و تسهیلات قابل تفکیک بین آن محصولات نیست.

دکتر بحرینی: در ترازنامه پرداخت‌ها بحث حساب جاری‌شان را آورده‌اند. حساب سرمایه نیست و آیا برآوردی نداشتید که به ما بدهید؟

دکتر محمدی: حوزه BOP ما هنوز ارقامشان نهایی نشده در بحث حساب سرمایه و به محض اینکه نهایی شود ارائه می‌دهیم.

دکتر شیرجیان: اگر اجازه بدهید من عدد تجارت را بخوانم. سه ماهه اول ۱۴۰۳ کل صادرات نفتی و غیر نفتی ما ۲۵/۵ میلیارد دلار بوده است که نسبت به ۲۱/۵ میلیارد اول سال ۱۴۰۲، ۱۸/۶ درصد افزایش پیدا کرده است.

صادرات غیرنفتی از ۱۲/۶ میلیارد شده، ۱۳/۵ میلیارد دلار یعنی ۷/۱ درصد افزایش پیدا کرده است. صادرات نفتی مشتمل بر نفت خام و نفت کوره از ۸/۹ میلیارد دلار شده ۱۲ میلیارد دلار یعنی ۳۴/۸ درصد افزایش پیدا کرده است. واردات ما از ۱۴/۱ شده ۱۴/۳ یعنی ۱/۴ درصد افزایش پیدا کرده است. یعنی صادرات غیرنفتی ۷ درصد و واردات ۱/۴ درصد که نشان می‌دهد که سیاست‌های ارزی دارد به درستی کار می‌کند و این افزایش صادرات و مدیریت واردات اتفاق افتاده و مهم‌تر از اینها تراز تجاری هست که ما به فرمایشات آقای دکتر خاندوزی استفاده می‌کنیم تراز تجاری از ۷/۴ میلیارد دلار ۱۴۰۲ شده ۱۱/۲ میلیارد دلار یعنی ۵۳/۲ درصد افزایش پیدا کرده است. خوشبختانه عدد تأمین ارز ما هم خیلی رفته بالا. ما هم عدد تأمین ارز که ۶۹/۴ میلیارد دلار در سال ۱۴۰۲ بود که ۶ درصد نسبت به سال قبل از آن افزایش پیدا کرده بود در سه ماهه اول سال ۱۴۰۳ حدود ۱۵/۶ میلیارد دلار است و عدد خوبی هست و منابع ارزی خوب دارد تأمین می‌شود.

دکتر طالبی: من خیلی راجع به اعداد و ارقام صحبتی ندارم. این شاخص‌ها را که دیدم یاد حضرت آیت‌الله رئیسی افتادم که وقتی در بانک حاضر می‌شد خیلی به این اعداد دقت می‌کرد. خداوند ایشان را رحمت کند که اگر ایشان بود و می‌دید حتماً خیلی خوشحال می‌شد. نکته بعدی اینکه با توجه به اینکه طبق قانون شرح مذاکرات هیأت‌عالی گزارش می‌شود پیشنهاد این است که یک گزارش خیلی خوب و گویا یا مثلاً "۱۰" عبارت از این شاخص‌ها که به نظر می‌رسد در این دولت این آخرین جلسه هیأت‌عالی باشد. این گزارش همین امشب ارائه شود و حق آقای دکتر رئیسی ادا می‌شود و پیشنهاد من این است که این گزارش تهیه شود.

دکتر ابوالحسنی: دستور دوم ما خیلی مهم است و گزارش همکاران در اجرای قانون بانک مرکزی است. خانم دکتر اشرفی ارائه می‌کنند.

خانم دکتر اشرفی: از شهریور سال گذشته وقتی به این جمع‌بندی رسیدیم که قانون دیگر تغییرات اساسی نخواهد داشت و در مرحله ابلاغ به بانک مرکزی قرار خواهد گرفت، حسب دستور رئیس کل محترم کارگروهی در راستای برنامه‌ریزی و سازماندهی اجرای قانون در بانک مرکزی تشکیل شد. اولین بحثی که سعی کردیم دنبال کنیم تجربه کشورها بود، با توجه به اینکه قانون یک اصلاح ساختار را برای بانک مرکزی به دنبال داشت و البته در خود قانون به طور مشخص دو تا از معاونت‌های بانک مرکزی را یعنی معاونت سیاست‌گذاری پولی و معاونت تنظیم‌گری و نظارت را مورد توجه قرار داده بود. ولی با توجه به بحث شرح وظایف، اهداف و مباحثی که دیده شده بود یک تغییر ساختار را برای بانک مرکزی داشت و اینطور بود که قابلیت اجرا خواهد داشت. حالا تا زمانی که قانون به ما ابلاغ شود بنابراین با بررسی تجربه سایر کشورها شروع شد و سعی کردیم ساختار و فرآیندهای بانک‌های مرکزی دنیا را مورد بررسی قرار بدهیم تا بتوانیم برای اصلاح ساختاری که برای بانک مرکزی داریم از آن استفاده کنیم. بنابراین این کارگروه تشکیل شد و این مطالعات انجام شد. سعی کردیم با خبرگان و نخبگان اقتصادی کشور،

اعضای مستقل شورای پول و اعتبار، مصاحبه‌هایی را داشته باشیم تا بتوانیم نقطه نظراتشان را در مسیر قانون پیدا کنیم. بر این اساس اصل تقسیمات را در سه مرحله اصلاح ساختار، فرآیندها و وظایفی که دستورالعمل‌ها و مراجع تصمیم‌گیری در قانون جدید برعهده بانک مرکزی گذاشته شده بود. بر این اساس سعی کردیم ورود کنیم. از خانم دکتر کرمانشاهی درخواست می‌کنم مباحث را در حد ۱۰ دقیقه بیان کنند تا جمع‌بندی کنیم.

خانم دکتر کرمانشاهی: با عرض سلام و احترام، توضیحات اولیه را خانم دکتر فرمودند. در حقیقت پروژه اجرای قانون جدید بانک مرکزی با اجماع و توافق نظر و با برگزاری جلسات مشترک بود. بدون شک اهداف بانک مرکزی که در ماده ۳ از مهار تورم تا بحث عدالت اجتماعی ذکر شده، ما را بر این می‌دارد که هم ساختار و هم فرآیند کلان بانک مرکزی را بر این اساس ترسیم کنیم. اقداماتی که در این خصوص انجام شد از همان ابتدای مسیر اجرای قانون این بود که وظایف قانون بانک مرکزی و اختیارات و بعد به تفکیک در جلسات مختلف مورد بررسی قرار گرفت. نقش حوزه‌های فعلی و حوزه‌هایی که براساس قانون ممکن است تغییر کند، تماماً پیش‌بینی شد و مهمترین تغییرات ما در سه محور ساختار، مراجع تصمیم‌گیری و دستورالعمل‌ها پیش‌بینی شد و از همان زمان کارگروه و متخصصان داخل بانک مرکزی مشغول به اقدام و فعالیت شدند. برای فرآیند و ساختار که در نهایت می‌شود گفت که به ساختار کلان بانک مرکزی باید برسیم از همان هدف شروع کردیم، فرض را بر این گذاشتیم بازآرایی ساختار و فرآیندها اول باید مطابق با قانون باشند و دوم اینکه باید با الگوها و استانداردهای بین‌المللی هم همسو باشند از طرفی هم با توجه به اینکه اعضای محترم هیات‌عامل و رئیس کل محترم دستور فرموده بودند که از هرگونه تغییر و تحولات خیلی آنچنانی و انقلابی اجتناب شود تا مسیر را بتوانیم خیلی خوب و تدریجی پیش ببریم این‌ها به عنوان پیش‌فرض‌ها شدند. در نهایت فرآیندهای کلان و اصلی بانک مرکزی که سه فرآیند مهم سیاست پولی، تنظیم‌گیری و نظارت، و بعد فرآیند نظام پرداخت و فرآیند همکاری‌های بین‌المللی هم که پشتیبان این دو فرآیند مهم هستند ترسیم شدند و آنچه که در قانون نقش معاونت‌های جدید سیاست‌گذاری پولی را ترسیم کردند همگی احصاء شدند. اشاره به معاونت ارزی در خود قانون شده بود و بدون شک باعث می‌شود ما هم در ساختار کلان بانک معاونت ارزی را داشته باشیم

همچنین فعالیت‌های مشخصی را برای معاونت بین‌الملل پیش‌بینی داشتیم و از همه مهمتر معاونت تنظیم‌گری بود. همه فرآیندها و آنچه در قانون به صورت مفصل و دقیق پیش‌بینی شد و مورد بررسی قرار گرفت، ما را به یک ساختار کلانی از ساختار بانک مرکزی می‌رساند که تغییرات ویژه‌ای داشت و این بود که نسبت به قانون پولی و بانکی نام دبیرکل از ساختار کلان بانک مرکزی حذف شد و عنوان معاونت تنظیم‌گری و نظارت، معاونت سیاست‌گذاری پولی، معاونت ارزی، معاون حقوقی دقیقاً ذکر شده بود و در حقیقت یکی از مهمترین فرآیندهایی که بانک‌های مرکزی همگی دنبال می‌کنند بحث نظام‌پرداخت بود. معاونت فناوری‌های نوین با توجه به اینکه ساختار مدیریت کل نظام‌های پرداخت را هم داشتند به معاون

نظام پرداخت و فناوری‌های نون تبدیل شد. ساختار زیرمجموعه دبیرکل محترم که با توجه به این تغییرات نیاز به جانمایی داشت، در قالب یک مرکز تولید و نشر، سازمان تولید و کارخانه تکاب و اداره نشر به معاونت توسعه مدیریت و منابع منتقل می‌شود. با توجه به شرایط سیاست پولی قطعاً ارزی و ریالی هست اما با توجه به مقتضیات و شرایط کشور و هم ذکر آن در قانون جدید بانک مرکزی، معاونت ارزی همچنان به فعالیت‌های خودش ادامه می‌دهد و در بالای نمودار هم ملاحظه بفرمائید نقش ارکان بانک مرکزی هست، هیأت‌عالی، مجمع عمومی، هیئت‌نظار و شورای فقهی و از همه مهمتر دو تا شوراهایی که بازوهای تخصصی بانک مرکزی به حساب می‌آیند طراحی می‌شود. در فاز بعدی مراجع تصمیم‌گیری و دستورالعمل‌ها هستند. با توجه به اینکه اجرای قانون جدید نیاز به این دارد که هم دوازده دستورالعمل به هیأت‌عالی ارائه شود. یک سری دستورالعمل‌هایی هستند که مطابق با ماده ۶۷ به تشخیص رئیس‌کل محترم همچنان به قوت خود باقی می‌ماند و سایر دستورالعمل‌هایی که نیاز به بازنگری در طول زمان وجود دارد ملاحظه می‌فرمائید اینجا دوازده دستورالعمل مصرح در قانون هست که وضعیت اغلب این دستورالعمل‌ها به صورت تهیه پیش‌نویس‌هایی هستند که آماده شدند و برای اینکه بتوانیم مصوبه‌ای را در حقیقت از هیأت‌عالی محترم داشته باشیم، مسیر تصویب را اغلب به شوراهای سیاست‌گذاری پولی و ارزی یا شورای نظارت و تنظیم‌گری پیشنهاد داریم که هر کدام از این دستورالعمل‌ها در آنجا مصوب شدند به هیأت‌عالی جهت تصویب نهایی ارجاع شوند. براین اساس درحقیقت قصد داریم که از هیأت‌عالی محترم، مصوبه‌ای را داشته باشیم درخصوص اجرای بند (ب) ماده (۶۷) قانون بانک مرکزی که اشاره می‌کند اگر کلمه مصوبات شورای پول و اعتبار، آئین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌هایی که مغایر با مفاد قانون نباشد به تشخیص رئیس‌کل همچنان لازم‌الاجرا خواهد بود که این مجموعه مصوبات و آئین‌نامه‌ها تعداد قابل ملاحظه‌ای از آنها شناسایی شدند که به تشخیص رئیس‌کل دستور لازم‌الاجرا بودن و به قوت خود باقی بودن را داشته باشند. درخصوص دوازده دستورالعمل مصرح در قانون پیشنهاد ما این است که برای طی تشریفات تصویب در هیأت‌عالی فرآیندی که در جدول قبل عرض کردم را طی بکند و سایر دستورالعمل‌های دیگر که نیاز به بازنگری دارند به استثنای مواردی که به تشخیص رئیس‌کل به هیأت‌عالی جهت تصویب ارجاع می‌شوند مابقی در هیئت‌عامل بانک تصویب بشوند، عرض کردم یکی از محورهای مراجع تصمیم‌گیری بود، با توجه به اینکه در این تغییرات ممکن هست که در ترکیب اعضای کمیته و کمیسیون‌ها بالاخص کمیسیون‌هایی که از شورای پول و اعتبار سابق تصویب داشتند فقط صرفاً به خاطر تغییرات ساختاری اسامی اعضا یا ترکیب آنها ممکن است تغییر پیدا کنند، خواهش ما این است که مراجع تصمیم‌گیری در بانک که مصوبه شورای پول و اعتبار داشتند که به دلیل انطباق با تغییرات ساختاری نیازمند بازنگری در ترکیب اعضا دارند هم با تأیید رئیس‌کل به‌روزرسانی و اجرایی گردند تا در حقیقت مسیر فرآیندها و اقدامات بانک مرکزی مسکوت واقع نشود و مخل اقدامات اجرایی در بانک مرکزی نشود.

خانم دکتر اشرفی: دوازده دستورالعمل آماده پیش‌نویس است که در دستورکار شوراهای سیاست‌گذاری پول و ارز و شورای تنظیم‌گری قرار گرفته است. یک دستورالعمل مربوط به هیئت‌نظار است و چهارتای دیگر مهلت قرار دادیم و فکر کنم حداکثر ظرف یک ماه آینده به مرحله پیش‌نویس برسد. انشاءالله از هفته آینده آن هفت مورد که پیش‌نویس هست انشاءالله در شوراها مباحث آن تمام بشود و آماده می‌شود که بیاید در هیئت‌عالی برای تصویب.

آقای دکتر خاندوزی: من هم تشکر می‌کنم از گزارشی که عزیزان در رابطه با نحوه پیاده‌سازی مصوبات قانون دادند، در مورد بند الف خیلی مخالفم و به نظر من یکی از برکات قانون بعد از نیم قرن قانون جدید بانک مرکزی این است که این امکان را فراهم می‌کند در یک ترکیب متفاوتی که در رکن شورای پول و اعتبار ایجاد کرده و به یک معنا هیئت‌عالی را جایگزین کرده و نتایج و ثمرات آن را شما می‌دانید آقای دکتر بحرینی هم که خوب زحمت اصلی را متقبل شدند.

ما این فرصت بسیار ویژه و خاصی را به هیئت‌عالی می‌دهد که اتفاقاً از آن آسیبی که در حوزه سیاست‌گذاری معروف هست حالا به لسان نهادگراها که می‌گویند وابستگی به مسیر طی شده تا حدی جدا شود. بند الف دقیقاً دارد این فرصت طلایی هیئت‌عالی را که ما می‌توانیم یک مسیرهایی نصفه و نیمه، جدیدتر و متفاوت‌تری را باز بکنیم سریع کور می‌کند. یعنی مصداق بارز مقاومت سیستم در برابر اصلاح و بهبود است.

دکتر فرزین: این دقیقاً قانون هست.

دکتر خاندوزی: اصل را بر این بگیریم که هرآنچه در مصوبات شورای پول و اعتبار هست را اتفاقاً باید اصل را بر این بگیریم که یکبار دیگر در هیئت‌عالی که دیگر اینجا دعوی بخشی نداریم. نه صنعت است و نه مسکن است نه فلان و نه غیره هست، بخش خصوصی و امثالهم، بتوانیم در هیئت‌عالی نسبت به آنها تصمیمی بگیریم. اگر اصل را بگذاریم که کلیه مصوبات شورای پول و اعتبار همچنان لازم‌الاجرا خواهد بود یعنی یکدفعه **policy space** خودمان را از صدمات تصمیمی که می‌توانیم بگیریم به دو تا. نودو هشت تا را که می‌گوییم حالا که هست. این تصمیم‌ها پابرجاست و بعداً هم یکی گفت آقا بعد از تصویب قانون جدید، می‌گوئیم که در جلسه دوم هیئت‌عالی مصوب کردیم کماکان رئیس کل تصمیم بگیرد و در واقع باقی بماند. شخصاً احساس می‌کنم این همه زحمت چندین ساله مجلس و دولت و خود بانک مرکزی در دوره‌های مختلف چه دوره جناب‌عالی و آقایان قبلی اینها واقعاً نباید با یک قیام و قعود یا یک اجازه این شکلی که کلیه مصوبات پیشین سر جای خودش بماند، ببخشید پس برای چی خودمان را معطل می‌کنیم؟ دکتر پیمان نوری: همکاران بند اول را خوب ننوشته‌اند. قانون چه می‌گوید، می‌گوید دستورالعمل‌هایی که قبلاً توسط بانک مرکزی که شورا بالاترین رکن آن بوده ابلاغ شده مشروط به اینکه به تشخیص رئیس کل با مفاد این قانون معارض نباشد همچنان ادامه پیدا خواهد کرد. این دوتا شرط دارد ۱- معارض نباشد

۲- می‌گویند همچنان یعنی اینکه هر لحظه هیئت‌عالی می‌تواند بگوید آن تصمیم که آن روز در شورای پول و اعتبار گرفته شده است قائل نیستیم و می‌خواهیم تغییر دهیم یعنی راه بسته نمی‌شود ولی تعارض با قانون را حتماً باید در این ادبیات می‌آوردند و به نظر من سهو قلم بوده است.

دکتر فرزین: این نکته درست است، هیئت‌عالی بالاترین رکن بانک مرکزی است. در این مورد که دستورالعمل را هیئت‌عالی تشخیص بدهد که این دستورالعمل مغایر است می‌تواند بیاورد اینجا تا بررسی کنیم. چون الان ما در حال پیاده‌سازی این قانون هستیم. دستورالعمل‌ها و مصوبات تعدادشان خیلی زیاد است. الان ما آن مصوبات، آئین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌ها را که دوستان آورده‌اند ما بررسی کردیم مغایرتی با قانون نداشته گفتیم فعلاً بماند، آنهایی را که در قانون صراحتاً گفته باید بیاید اینجا و مصوب بشود چون خود این دوازده تا است و هر کدام از این‌ها ممکن است چندین جلسه طول بکشد و به این راحتی نمی‌شود همه اینها را آورد و مصوب کرد. ما فعلاً گفتیم که آنها را در اولویت قرار بدهیم. ما گفتیم آنهایی را که به تشخیص رئیس کل می‌تواند انجام شود، آنها را بگذاریم کنار و بقیه که حتماً نیاز به مصوبه هیئت‌عالی را دارد، در دستور هیئت‌عالی بگذارید و این به آن معنا نیست آنها را خارج از حیطه شمول قدرت هیئت‌عالی است. قاعدتاً هر مصوبه و دستورالعملی را که در بانک مرکزی می‌توانید هیئت‌عالی در آن ورود کند.

دکتر بحرینی: بنده چند سال است که با این قانون پولی و بانکی و مصوبات بانک مرکزی دارم زندگی می‌کنم. بخش زیادی از مصوبات که الان ما به عنوان مقرر می‌شناسیم در بانک مرکزی اینها مصوبه شورای پول و اعتبار نیست. کمیسیون‌هایی است که در بانک مرکزی هست. چند تا کمیسیون داریم الان اینجا که همه آنها هم مرجع تصمیم‌گیری هستند. مثلاً یکی از آنها که کمیسیون مقررات و نظارت موسسات اعتباری است فکر می‌کنم ۷۰ یا ۸۰ درصد مقررات مال آنهاست.

واقعیت این است که بازنگری همه اینها لازم است اما زمان بر است. آقای دکتر فرزین به من و آقای دکتر محمودپناه گفتند که اگر می‌توانید شما انجام دهید، و ما شروع کردیم که البته زیاد است و حجم آن خیلی است. کاری که ما الان شروع کردیم که آقای دکتر خاندوزی اطمینان داشته باشند از این قضیه، خیلی از اینها مغایرتی با قانون ندارد. آنجایی که مغایرت دارد اینها الان درآمده تا اینجایی که جلو رفتیم. یک بخشی هم هست که مغایرت ندارد اما آن مقرر خوب نیست و حالا که هیئت‌عالی می‌خواهد بازنگری کند آنها را هم اصلاح کند. یعنی یک گزارش جامعی الان دارد آماده می‌شود، مجموعه این مقررات شاید مثلاً نود درصد بدون تغییرات و ۱۰ درصد تغییر می‌کند. من فکر می‌کنم در دو سه جلسه بعدی هیئت‌عالی می‌شود این گزارش را آورد.

دکتر ابوالحسنی: ببینید آقای دکتر خاندوزی، آن مصوبات قبلی که مربوط به شورا بوده، این قانون آمده حاکم شده است. الان در اجرا بچه‌های ما مانده‌اند که آیا ما قانونی داریم عمل می‌کنیم یا عمل نمی‌کنیم؟

برای اینکه به اصطلاح لیپتمن قلبهم باشد می‌گوید طبق بند ب ماده ۶۷ تا زمانی که آن بیاید و تغییر نکند ما بتوانیم کار را ادامه بدهیم بحث اینجاست که کار متوقف نشود. این مصوبات، آئین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌ها که الان مبنای عمل هست را می‌خواهند اجازه بگیرند که ما ادامه بدهیم. حرف این است.

دکتر پیمان نوری: آیا این حجم ۱۰ درصد در ظرفیت بررسی هیئت‌عالی هست؟

دکتر بحرینی: شورای پول و اعتبار حداقل ماهی یکبار باید تشکیل می‌شد ولی عملاً ۲ بار تشکیل می‌شد ولی هیئت‌عالی بیشتر از اینها جلسه باید داشته باشد و دلیل اینکه بخش عمده‌ای از اعضا مستقر هستند در بانک مرکزی این است که این امکان باشد.

دکتر محمود پناه: وقتی به انتهای این جمله دقت می‌کنیم می‌بینیم که گفته: مطابق با بند پ ماده ۹ قانون است. گفتند قرار گرفتن موضوعات در دستور کار هیئت‌عالی منوط به موافقت رئیس کل است. یعنی اگر شما موافقت هم ندهید باز رئیس کل باید بگوید که اگر موضوعی یا دستورالعملی باید هیئت‌عالی مطرح شود باز دستور رئیس کل را می‌خواهد. یعنی این مطابق با بند پ ماده ۹ قانون است.

دکتر خاندوزی: من بیشتر در رابطه با ناکارآمدی‌های آن بخش که عمدتاً مشهود است، مساله من مغایرت با قانون نیست. اگر مغایر با قانون باشد که باید با فوریت حل کنیم که نگویند اینها داشتند ۶ ماه یا یکسال خلاف قانون عمل می‌کردند. اما قانون در مورد بسیاری از جزئیات امکان ورود ندارد. الان هم آن جزئیات توسط دستورالعمل‌هایی انجام می‌شود. ما اگر بخواهیم روی همان مصوباتی که به عقل ناقص بنده می‌رسد که آنها واقعاً در سیستم بانکی کشور، اقتدار نظارتی بانک مرکزی را کند کرده و سیستم را کم توجه کرده، اساساً جز در مواردی که به جای باریک کشیده نشود، توجهی به مصوبات نمی‌کنند، الان این بهترین فرصت است که ما بگوئیم آن قبلی دیگر ادامه ندارد. ببرند دوستان در جلسات کارشناسی و غیره در این قانون جدید ما فرصت جدید داریم. فرصت‌های جدید خودمان را با رسمیت دادن به مصوبات گذشته یعنی از همان جاها برویم به همان جاها می‌رسیم این فرصت را از دست ندهیم.

خانم دکتر اشرفی: در تک‌تک ماده‌ها با وظایف یک تطبیق مجدد صورت می‌گیرد و فرایندها بازنگری می‌شود. منطبق با فرایندها هر جایی که اصلاح فرایندی باشد که در راستای بهبود کارایی نیاز باشد حتماً آنها می‌آید. اگر ما این مجوزها را نداشته باشیم، فرآیندهای جاری بانک دچار مشکل می‌شود. به هر حال چون سند راهبردی بانک و اصلاح فرآیندها شروع شده ترکیب اینها در چند ماه آینده بعد از اینکه شورا آن دوازده تا را که اصلاً دستور اصلی است که باید بیاید به هیئت‌عالی و طبیعتاً اولویت آن دوازده تا است. تا زمانی که آن دوازده تا بررسی شود، بحث فرآیندها و منطبق با آن، این شرح وظایف، آن بازنگری‌ها هم شده، آنها هم هر جایی که رئیس کل محترم در راستای اصلاح فرآیندها مصوب می‌کنند و تأیید می‌کنند از مسیر شوراها یا خارج از مسیر شوراها برای بازنگری به هیئت‌عالی ارجاع خواهد شد.

دکتر خاندوزی: پیشنهاد من این است که برای اینکه قانونیت در واقع تصمیمات فعلی ارکان بانک مرکزی ادامه پیدا نکند، ما یک عبارتی شبیه به اینکه تا زمان تغییر، تصویب، اطلاع ثانوی نمیدانم هر چیزی که مدنظر است این را من موافقم. اما همان کاری که در جلسه قبل هیئت دولت انجام دادیم. یعنی چی، یعنی با تغییر مجلس گفتیم که یک بار دیگر به مجلس می‌گوئیم که چه لوایحی از منظر دولت همچنان مصر هستیم که باید مطرح شود. دوازده مورد که مصرح قانون است که هیچ، این دوازده تا کنار. غیر از این دوازده تا دوستان زحمت بکشند مجموعه آن دستورالعمل‌ها و آئین‌نامه‌ها را که الان وجود دارد را ممکن است الان بگویند ۱۵۰ تا است یا هر چقدر. از این‌ها ممکن است بنظر برسد ۱۰ تا ۲۰ تا ۳۰ تا ۴۰ تا را اعضا اصرار داشته باشند که این ۲۰ تا را هم ما مصر هستیم غیر از این دوازده تا باید مجدد، حالا سه ماه دیگر وقت آن می‌شود.

دکتر فرزین: آقای دکتر ببینید، من هفته گذشته که مزاحم آقایان شدم آقای دکتر بحرینی و آقای دکتر محمودپناه را من خودم از ایشان خواهش کردم، گفتم همه را بررسی کنید. آقایان خودشان بعد از اینکه بررسی‌شان کامل شد قرار شد به من یک گزارشی بدهند.

آن گزارش را می‌آوریم اینجا و آن مواردی که فکر می‌کنیم نیاز به این باشد که در هیئت عالی باید بررسی شود، آن موارد را در دستور هیئت عالی قرار می‌دهیم روی این حساسیت خاصی نداریم ولی چون ما یک دفعه‌ای در اصلاح و اجراء قرار شد که با این سرعت اجرا کنیم. یک جاهایی تکلیف قانونی اش معلوم نیست. آنها در اولویت است. ولی بقیه موارد را اجازه بدهید آقای دکتر بحرینی و آقای دکتر محمودپناه گزارش‌شان را به من بدهند می‌آوریم همین‌جا مطرح می‌شود و در موردشان تصمیم می‌گیریم.

دادستان کل کشور حجت‌الاسلام موحدی آزاد: در ذیل بند ماده ۶۷، این صراحت دارد به تشخیص جناب عالی این لازم‌الاجراست و مصوبه‌ای نیاز ندارد. قانون که آمده به شما اجازه داده و شما هم احتیاط کردید و درست است که به دو نفر از اعضا مأموریت دادی که اینها را بازنگری بکنند هر جا که معارض هست یا نیاز به اصلاح دارد یا به‌روزرسانی نیاز دارد گزارش می‌کنند و این انجام بشود به جناب عالی قانون اختیار داده و این قبلاً ابلاغ شده همچنان با تشخیص شما لازم‌الاجراست. این تحصیل حاصل است و ضرورتی ندارد.

دکتر محمدپور: در بانک مرکزی ما آئین‌نامه‌هایی داریم و بحث اصلی مصوبات قبلی شورای پول و اعتبار است.

دکتر پیمان نوری: اگر این باشد از ظرفیت این ماده قانونی شما نمیتوانید استفاده کنید. اگر دارید به این استناد می‌کنید که در راستای اجرای بند ب ماده ۶۷، بعد دوستان دارند یک تخصیص می‌زنند می‌گویند در واقع آنجا چون فقط دستورالعمل‌ها را گفته است، ما برای اینکه آئین‌نامه‌ها را هم پادار بکنیم در هیئت عالی مطرح می‌کنیم، این دو تا را اول از هم تفکیک بکنیم. تکه‌ای که قانون به

صراحت گفته دستورالعمل‌ها یا هر واژه‌ای به کار برده است. به اعتقاد بنده نیاز به رأی‌گیری و تصمیم‌گیری نیست. آقای دکتر بحرینی، چون متن صریح‌الاطلاق آن هم روش است. شما اختیار دارید تشخیص بدهید و عمل کنید.

حالا هیئت‌عالی وارد یک بحث دیگری بشود. آیا راجع به آئین‌نامه‌ها، رویه‌ها را می‌خواهد تصمیم‌گیری کند، آن یک بحث دیگری است.

آقای دکتر منظور: آنچه که در بند ب ماده ۶۷ آمده، صرفاً ناظر به دستورالعمل‌های اجرایی است. بنابراین مثل این می‌ماند که می‌گویید ما الان داریم نظامات اجرایی بانک مرکزی را صفر می‌کنیم. از حالا هر آنچه که نیاز دارید به دستورالعمل اجرایی، اینها باید به تصویب هیئت‌عالی برسد. اما می‌گویید اگر دستورالعمل‌هایی قبلاً بوده فارغ از اینکه مصوب شورای پول و اعتبار بوده یا کمسیون‌های تخصصی بانک بوده که الان دارد عمل می‌شود با تشخیص رئیس کل الان لازم‌الاجراست. الا اینکه شما تشخیص بدهید معارض است. بنابراین آنچه که ما از بند ب می‌فهمیم دستورالعمل‌هایی اجرایی است. اما قبلاً یک سری مصوباتی بوده است. مثلاً فرض کنید هیئت‌انتظامی مصوبه داده، آنها همه براساس قانون پولی و بانکی نافذ است و تغییری در آن اتفاق نمی‌افتد. آئین‌نامه شما داشتید. آئین‌نامه‌ها هم به همین ترتیب است. ما در اینجا تصمیمی که می‌گیریم همین هست، می‌گوئیم که رئیس کل در یک بازه زمانی افرادی که هم مشخص می‌کند که موارد معارض با قانون فعلی را شناسایی بکند در همین حد ما از بند ب می‌توانیم استفاده بکنیم. در مورد بقیه هم دستورالعمل‌ها همچنان نافذ است. یک سری دستورالعمل‌های جدید نیاز داریم که همین دوازده دستورالعمل نوشته بشود که باید با اولویت تدوین و تصویب شود.

دکتر ابوالحسنی: پس طبق نظر حاج‌آقا موحدی آزاد به این صورت است که دستورالعمل‌ها طبق بند ب عمل شود، آئین‌نامه‌ها و مصوبات را تا زمانی که آن گروه کاری بیاورد و اینجا تصویب بکند ما اجرا بکنیم. در مواردی که نسخ نشده باشد.

دکتر منظور: شما یک بند دیگری اضافه کنید بگوئید در اجرای بند الف ماده ۱۸ قانون پولی و بانکی مواردی از آئین‌نامه‌ها و مصوبات شورای پول و اعتبار که تعارض صریحی با مفاد قانون جدید نداشته باشد همچنان نافذ است که نسخ صریح و ضمنی نشده باشد.

دکتر طالبی: طبق قانون هر چیزی که رئیس کل به نظر مغایر با قانون نیست را اجرا می‌کند و نیازی هم به هیئت‌عالی ندارد. فرمایش دکتر خاندوزی را هم که شما شروع کردید به آقایان ابلاغ کردید که از نظر تطبیق و بهینه‌سازی دوستان شروع کردند و حتماً آن گزارش اولیه را که آوردند را اولویت‌بندی هم می‌کنید چون زمان زیادی می‌گیرد. من یک ملاحظه دارم الان ما خدمت شما هستیم چیزی از نظر دکتر فرزین مغایر قانون وجود ندارد و هیچ چیزی نیست و اگر کسی آورد من جایزه می‌دهم. بنابراین ما هیچ چیزی نداریم نمی‌دانم چه می‌خواهید یعنی آقای دکتر محمدپور به همکارانش بگوید اگر چیزی مغایر با

قانون است بیاورید تا ما بررسی کنیم که نیست و من واقعاً می‌دانم که نیست ما یک آیین نامه هیئت انتظامی داریم یک آیین نامه اسکناس و مسکوک داریم اسکناس که تمام کردیم و هفته آینده در این جلسه می‌آید و تمام می‌شود هیئت انتظامی را هم دارند زحمت می‌کشند. این دوتایی است که قانون مقرر جدید دارد و چیز دیگری نداریم. این دستورالعمل‌ها خیلی زیاد است و ممکن است اگر آقای دکتر محمدپور بررسی کنند ممکن است دو تا عبارت بیاورند که بگویند احتمالاً با فلان بند قانون مغایر است ولی الان که ما در خدمت شما هستیم رئیس کل چیزی که مغایر با قانون باشد ندیده‌ام حالا اگر یک ماه دیگر چیزی پیدا شد حتماً می‌آوریم ما باید به این فرمایش رئیس کل اقتناع بشویم، ایشان هم گزارش داده چون واقعاً وظیفه‌شان بوده که اگر چیزی مغایر با قانون است بیاورد. ۲ مورد هم مغایر با قانون که یکی را هفته پیش آوردیم که کاملش را هم انشالله این هفته می‌آوریم هیئت انتظامی را هم در جلسه شورای تنظیم‌گری و نظارت هفته آینده می‌بندیم اگر اعضا تعیین بشوند.

دکتر محمدپور: به نظر من در مورد دستورالعمل‌ها درست می‌فرمایند ولی الان در قانون در مورد آیین‌نامه‌ها و مصوبات صحبت نکرده است. الان ما خیلی از مقرره‌هایی که داریم و در نظام بانکی اجرا می‌شود دستورالعمل نیست، مصوبه‌ای از شورای پول و اعتبار است الان در مورد این در قانون پیش‌بینی نشده است.

دکتر فرزین: گفته تغییر بدهید چون قبلاً مصوب شده دیگر نیازی نیست که دوباره بیاوریم قانون‌گذاری گفته این دستورالعمل‌ها باید تغییر کند و خودش تشخیص داده است.

دکتر طالبی: آقای دکتر محمدپور می‌گوید که چون کلمه دستورالعمل آمده، مصوبه داخلش نیست اینکه گفتیم دستورالعمل، مصوبه، بخشنامه به هر چیزی که در شورای پول و اعتبار داده، حتی یک عبارت هم داده را مشمول می‌شود. از نظر من هر عبارتی که شورای پول و اعتبار می‌گوید، می‌شود دستورالعمل. در هیئت عالی می‌خواهیم اینطور مصوب کنیم که مصوبه، بخشنامه تحت هر عنوان آمده است، مشمول آن بند ب فلان قانون خواهد شد. از نظر بنده که یک عمری است مقرر می‌نویسم هر چیزی شورا می‌گوید دستورالعمل است. اگر می‌گوید فلان گزارش را بیاور این دستورالعمل است. درست است شما می‌گویید مصوبه، کلمه مصوبه غلط است. مصوبه یک چیزی است که تصویب شده ولی شما یک کاری را گفته‌اید انجام شود این می‌شود دستورالعمل.

دکتر محمودپناه: اینکه قانونگذار در قانون پولی و بانکی تصویب آیین نامه را به اخص آورده ذکر کرده ما نمی‌توانیم بگوییم همه چیز دستورالعمل است. این از نظر قانونی پذیرفته نیست. این‌ها تعاریف متفاوتی دارد و متفاوت باید بررسی شود. در قانون جدید دستورالعمل ذکر شده اما شما یک سری آیین‌نامه‌هایی دارید که الان باید تعیین تکلیف کنید. این آیین‌نامه‌ها بعضی‌هاشان با مواد نسخ شده منطبق است که قابلیت اجرا ندارد، چه کسی باید این‌ها را بگذارد کنار؟ باید اینجا تصمیم بگیریم.

عبارت این است: همان اختیاراتی که قانونگذار به رئیس کل داده را الان به رئیس کل بدهیم. بگوییم به استناد بند پ ماده ۹ آیین‌نامه‌ها هم مشمول حدود اختیارات و وظایف رئیس کل می‌شود که باید به ایشان تفویض شود.

دکتر طالبی: آقای دکتر محمودپناه می‌فرمایند چون که برخی از چیزهایی که ما در شورا تصویب کردیم اسم آن را گذاشتیم آیین‌نامه. هر چیزی را که شورا تصویب کرده است اسم آن را مصوبه گذاشته یا بخشنامه یا آیین‌نامه یا دستورالعمل مشروط بر اینکه از نظر رئیس کل مغایر با قانون نیست اجرا بشود. حاج آقا موحدی آزاد: در مورد دستورالعمل مستحضرید که تاکید می‌کند بر اجرای قانون. آیین‌نامه نحوه اجرا را تعیین می‌کند بخشنامه باز ماهیتش فرق می‌کند. هر کدام از لحاظ حقوقی ماهیتش فرق می‌کند. دستورالعمل در اختیار رئیس کل است. آیین‌نامه اگر ماده‌اش منسوخ است، خودش هم منسوخ است، اگر نسخ صریح و ضمنی نشده باشد به قوت خودش فعلاً باقیست.

آقای دکتر افشار: عرض کنم که در قانون پولی و بانکی ترمی که استفاده شده ترم آیین‌نامه است. در قانون جدید ترم دستورالعمل است. این‌ها از نظر ماهیتی باید ببینیم چه تفاوتی با یکدیگر دارند. اساساً آیین‌نامه با دستورالعمل توی نظام حقوقی ما چه تفاوتی دارند. خیلی تفاوت جدی ماهوی وجود ندارد. ما یک اصل ۱۳۸ قانون اساسی را داریم که در مورد آیین‌نامه‌های اجرایی صحبت می‌کند می‌گوید اگر یک قانون نسبت به اجرایش قرار بود یک آیین‌نامه تصویب شود مثلاً هیئت دولت یا وزرا انجام بدهند. من که در قانون پولی و بانکی نگاه می‌کنم نهایت آن سه یا چهار مورد است نهایتاً. آن چند مورد را می‌توان بررسی کرد که آیا مربوط به قوانین منسوخ هست یا مواد معتبر. در غیر آن موارد تفاوت بنیادینی وجود ندارد بین آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌ها هر دوی آن به نظر می‌رسد که در ذیل بند ب ماده ۶۷ قرار می‌گیرند.

دکتر ابوالحسنی: یک پیشنهادی را حاج آقا دادند در آن بندی که اضافه کردیم "مواردی که به صورت صریح یا ضمنی نسخ نشده باشند". یک بند دیگری داریم که آقای دکتر نادعلی مطرح کردند مربوط به مسافرت‌هایی هست که حاج آقای رئیسی می‌رفتند و به استان‌ها و مردم نیازمند به ایشان مراجعه می‌کردند که در حدود ۱۰ الی ۱۵ میلیون تومان مشکلات داشتند. نامه‌هایی را به قسمت ارتباطات مردمی توسط ایشان ارجاع می‌شد و بررسی می‌کردند و می‌دادیم. یک سقفی هم شورای پول و اعتبار برای بانک‌ها در نظر گرفته بود که ۶۵۰۰ میلیارد تومان بود. پیشنهادی که آوردند در سفرهای آخر ایشان که مرحوم رئیس‌جمهور تشریف می‌آوردند در سقف همان ۶۵۰۰ میلیارد تومان گفتند که ۱۵ میلیون تومان را یا ۲۰ میلیون تومان را یک تغییری بدهید که باعث دلخوشی این افراد بشود. در مصوبه قبلی شورا سقف ۲۰ میلیون تومان بود ما این را ۳۰ میلیون تومان کردیم. این اجازه می‌خواهیم بگیریم.

دکتر خاندوزی: قاعدتاً فکر می‌کنم اکثر آقایان موافق هستند. مسأله این است که این یک جزء خیلی کوچک تسهیلات است. در حالی که ما می‌دانیم در این مورد عده‌ای بسیار زیاد هستند که با ۲۰ یا ۳۰ میلیون تومان نمی‌توان با این قدرت خرید وارد سفته‌بازی شد. و به نظرم از ۲ بانک قرض‌الحسنه انجام شود و واقعاً مراجعه‌کنندگان بسیار زیادی در مانده هستند بابت ۳۰ میلیون تومان یا ۲۰ میلیون تومان. در آستانه شروع به کار هیئت‌عالی بانک اگر این را بررسی کنند و در جلسه بعد بیاورند به نظرم خیلی زود باز خورد مناسبی روی این خواهد داشت و نگرانی تبعات سفته‌بازی و تورمی هم در این حدود کوچک ندارد.

دکتر نادعلی: این سقف که ۶۵۰۰ میلیارد تومان است. بین ۹ بانک توزیع کردیم و بانک‌ها الان تسهیلات قرض‌الحسنه ضروری را در اختیار دارند، یعنی بدون سپرده‌گذاری تا ۵۰ میلیون تومان از این تسهیلات استفاده می‌کنند. مسأله‌ای که هست و آقای دکتر فرزین هم در اول جلسه اشاره کردند. تکالیفی که ما در حوزه قرض‌الحسنه داریم خیلی حجم آن بالاست و اگر این تکالیف کمتر باشد به موضوعات دیگر هم می‌توان پرداخت. برای نمونه عرض می‌کنم در خصوص زندانیان و بیماران خاص در قانون هیچ عددی برایشان نگذاشته‌اند اما خود بانک مرکزی برای اینها یک عددی گذاشت و بانک‌های عامل را تعیین کرد. چون هدف قرض‌الحسنه واقعاً این گروه‌ها بودند. بنابراین در همین راستا ما اعدادی که قبلاً بوده ۲۰ میلیون و ۳۰ میلیون را هم در کمیسیون و هم در شورای سیاست‌گذاری پولی به عنوان ساختارهای جدید آوردیم. آنجا بحث بر این شد که تهران از ۲۰ میلیون به ۳۰ میلیون تومان بشود و شهرستان‌ها ۲۰ میلیون تومان بشود و دو بانک قرض‌الحسنه هم در توزیع ما که ۹ تا بانک هستند قرار دارند. اگر موافقت بفرمائید ما در همان سقف قبلی ۶۵۰۰ میلیارد تومان که تا الان حدود ۲۷۵۰ میلیارد تومان آن مصرف شده است. یعنی حدود ۴۲ درصد آن مصرف شده و نزدیک ۶۰ درصد مانده با این سقف‌های جدید ما اعلام کنیم به مرکز ارتباطات مردمی ریاست‌جمهوری که از طریق سامانه سامد توزیع کنند. جلسه در ساعت ۱۷:۲۰ با ذکر صلوات به پایان رسید.

(بِسْمِ تَعَالَى)

صور تجلسه

جلسه فوق العاده هیأت عالی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران در ساعت ۱۵:۰۰ روز سه شنبه تاریخ ۱۴۰۳/۰۴/۱۲ با تلاوت آیاتی از قرآن کریم و با حضور اعضای محترم هیأت تشکیل گردید.

موضوعهای مطرح شده و تصمیمهای متخذه به شرح ذیل است:

۱- گزارش بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران درخصوص "آخرین تحولات اقتصاد کلان کشور"، به استحضار اعضای هیأت عالی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران رسید.

۲- گزارش بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران درخصوص "اجرای قانون بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران"، به استحضار اعضای هیأت عالی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران رسید.

الف- هیأت عالی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مقرر نمود:

الف-۱- کلیه مصوبات، آیین نامهها و دستورالعملهای مصوب شورای پول و اعتبار که در قانون جدید نسخ صریح و ضمنی نشده باشد، در زمره بند «ب» ماده (۶۷) قانون بانک مرکزی محسوب می‌گردد و به تشخیص رئیس کل همچنان لازم‌الاجرا خواهد بود.

همچنین مقرر گردید رئیس کل کارگروهی را تعیین کند تا حداکثر ظرف مدت ۶ ماه آئین‌نامه و مصوبات مذکور را بررسی و نتیجه به هیأت عالی ارائه نماید.

الف-۲- در خصوص ۱۲ دستورالعمل مطرح در قانون بانک مرکزی برای طی تشریفات تصویب در هیأت عالی فرایندهای مصوب را به شرح پیوست طی نماید. سایر دستورالعملهای مورد نیاز به استثنای مواردی که به تشخیص رئیس کل جهت تصویب به هیأت عالی ارجاع می‌شود؛ در هیأت عامل بانک تصویب می‌گردد.

الف-۳- مراجع تصمیم‌گیری در بانک (مصوب شورای پول و اعتبار) که به دلیل انطباق با تغییرات ساختاری نیازمند بازنگری در ترکیب اعضا دارند با تایید رئیس کل بروزرسانی و اجرایی گردد.

ب- در راستای اجرای جزء «۶» از ماده ۱۶، نمودار کلان بانک مرکزی مطرح و به شرح پیوست به تصویب هیأت عالی

رسید.

«صفحه دوم از صورتجلسه فوق‌العاده تاریخ ۱۴۰۳/۰۴/۱۲ هیأت عالی»

۳- مصوبه دومین جلسه شورای سیاست‌گذاری پولی و ارزی ابلاغی طی نامه شماره ۰۳/۸۲۶۷۵ تاریخ ۱۴۰۳/۰۴/۱۲ در خصوص "تخصیص اعتبار برای سفرهای استانی رئیس‌جمهور محترم در سال ۱۴۰۳"، مطرح شد و مورد بررسی قرار گرفت.

هیأت عالی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مقرر نمود، با عنایت به کثرت تکالیف قرض‌الحسنه محوله به شبکه بانکی و محدودیت منابع مزبور، سقف فردی تسهیلات قرض‌الحسنه رفع احتیاجات ضروری متقاضیان در خلال سفرهای استانی رئیس‌جمهور، به ۳۰۰ میلیون ریال در استان تهران و ۲۰۰ میلیون ریال در سایر استان‌ها با دوره بازپرداخت حداکثر ۶۰ ماهه، در چارچوب سقف کلی مصوب شورای پول و اعتبار تاریخ ۱۴۰۲/۷/۱۸ افزایش یابد.

جلسه با ذکر صلوات بر محمد و آل محمد خاتمه یافت.